

ISOÄIDIN LANTAKOMPOSTI

Tee kerralla lantakomposti ja hyödy runsaasta sadosta

Lantakomposti tehdään kerralla, mieluummin syyskesällä, kun aineksia on paljon saatavana. Hevoselantaa saa melko yleisesti ostaa hevostalleilta säkeittäin tai kärrykaupalla. Kaikkien muidenkin eläinten – lehmän, lampaan, pupun, kanan, koiran, poron – lanta käy kompostiin. Jopa huussin jäte on käyttökelpoista kompostin kautta kierrätettynä.

Luonnonlannan vaikutuksesta komposti alkaa yleensä kuumeta heti, ja valmista lopputuotetta, muhevaa mustaa kompostia on käytössä jo seuraavana viljelykautena. Puoliksi kypsyyntä kompostia ei käytetä viljelykasveille tautivaaran vuoksi. Komposti on valmista, kun se on mustaa tai tumman ruskeaa ja tuoksuu mullalta. Rakenteeltaan se on murenevaa eikä siinä voi paljain silmin erottaa alkuperäisten raaka-aineitten rakennetta. Valmiin kompostin käsittely on miellyttävää.

Maalla ei tarvita mitään kehikkoa kompostin tekemiseksi. Ainekset kerätään ympärille ja aletaan kasata. Lanta on hyvin typpipitoista ainetta. Lantakerrosten väliin tarvitaan runsaasti niukkaravinteisia, kuivia jätteitä, kuten puiden lehtiä, vanhaa heinää, sahanpurua, kuorijätettä ja turvetta. Yhtä tai useampaa ainetta, aina sitä mitä on saatavilla ja hankittu. Mutta kahdellakin erityyppisellä aineksella, siis lannalla ja vaikkapa vanhoilla puunlehdillä onnistuu. Kaikki sadonkorjuutähteet voi lisätä myös aineksiksi, kunhan ne ovat tautivapaita. Kuivia aineksia tulee olla tilavuudeltaan kaksin- tai kolminkertainen määrä, jotta komposti pysyisi ilmavana.

Rakentaminen

Kompostin pohjalle asetetaan ilmavuuden varmistamiseksi salaojaputkia tai risuhaketta. Pitkiä risuja ei käytetä, koska ne tarttuvat kompostia käännettäessä talikkoon. Kompostiin kerrostellaan vuoron perään vaikkapa seuraavia aineita: lantaa pienitettynä, multaa tai vanhaa kompostia, puutarhajätettä, joka voi olla kuivia lehtiä, naatteja, ruohotuppaita ja muita kasvijätteitä. Hyvin kuivia aineksia voidaan samalla kastella kastelukannulla. Ainesten väliin voidaan ripotella raakafosfaattia, mutta se ei ole välttämätöntä. Kerrostelemista jatketaan, kunnes komposti on vähintään metrin korkuinen. Pituudella ei ole rajoitusta, mutta hyvä työskentelyleveys on 1,5 metriä. Kompostin päälle levitetään olki- tai heinäpaita. Sen voi myös suojata lehtikerroksella tai muovilla.

Jos typpipitoisen lannan ja kuivien ainesten suhde on oikea ja komposti sopivan kostea, se alkaa kuumeta välittömästi. Jo muutaman päivän kuluttua kasaamisesta komposti on kuumentunut 40-60 asteiseksi. Lämmön voi tarkistaa kompostiin työnnetystä tikusta. Sen voi myös mitata lämpömittarilla. Jos komposti ei ala lämpenemään, päälle voi kaataa kuumaa vettä, laimennettua nokkoskäytettä tai virtsaa.

Käännä kompostia

Lantakompostin voi kääntää kerran, jolloin ainesten hajoaminen nopeutuu, mutta se ei ole välttämätöntä. Kun mikrobeilta, jotka tekevät kompostissa työn, loppuu ilma, ne hidastavat vauhtia. Kun kompostia käännetään, ilmaa pääsee sisälle ja ainesten hajoamisaika lyhenee. Kääntäminen liian aikaisin voi aiheuttaa typpihäviöitä. Jos aineksia on tarpeeksi alkukesästä, komposti voidaan tehdä myös silloin, jolloin se on parhaassa tapauksessa syyslannoitukseen valmis.

Kutsu kompostitalkoisiin ystävät ja kylänmiehet. Näin tieto kompostin rakentamisesta ja sen valtavasta vaikutuksesta kasvien hyvinvointiin kiirii.

Teksti: Tuovi Miettinen